

Bostadsförsörjningsfrågor

Sammanfattning

Civilutskottet behandlar i detta betänkande motioner från 2007 års allmänna motionstid som avser vissa bostadsförsörjningsfrågor. Motionerna tar dels upp frågor med anknytning till lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag respektive lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, dels frågor med en mer allmän bostadspolitisk inriktning.

Utskottet avstyrker samtliga motionsförslag.

När de gäller frågor om de allmännyttiga och kommunala bostadsföretagens verksamhet samt behovet av hyresbostäder hänvisar utskottet bl.a. till den nyligen avslutade Utredningen om allmännyttans villkor samt till den fortsatta beredningen av ärendet inom Regeringskansliet. Utskottet framhåller att detta arbete får förutsättas bli inriktat på att analysera och överväga möjligheterna för att de allmännyttiga och kommunala bostadsföretagen till stor del ska kunna fungera som i dag. En utgångspunkt för det vidare arbetet måste enligt utskottet självfallet också vara att regelverket ska vara utformat i enlighet med EG-rätten och lägga grunden för en väl fungerande hyresmarknad där produktion och förvaltning av hyresrätter stimuleras både för kommunala och privata fastighetsägare

Beträffande övriga motionsförslag, som avser miljonprogrammets bostadsområden, statlig mark för bostadsbyggande, kommunal bostadsförmedling och anvisningsrätt samt boende för äldre och ungdomar, hänvisar utskottet till tidigare ställningstaganden och redan vidtagna åtgärder samt – i fråga om boende för äldre – till ett pågående utredningsarbete.

I betänkande finns 10 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	5
Inledning	5
Allmännyttans villkor	5
Miljonprogrammets bostadsområden	11
Behovet av hyreslägenheter	13
Statlig mark för bostadsbyggande	15
Kommunal bostadsförmedling	16
Kommunal bostadsanvisningsrätt	17
Boende för äldre	18
Boende för ungdomar	20
Reservationer	23
1. Allmännyttans villkor, punkt 1 (s, v, mp)	23
2. Miljonprogrammets bostadsområden, punkt 2 (s)	26
3. Miljonprogrammets bostadsområden, punkt 2 – motiveringen (v)	27
4. Miljonprogrammets bostadsområden, punkt 2 (mp)	27
5. Behovet av hyreslägenheter, punkt 3 (s, v, mp)	28
6. Statlig mark för bostadsbyggande, punkt 4 (s, v)	30
7. Kommunal bostadsförmedling, punkt 5 (s, v, mp)	31
8. Kommunal bostadsanvisningsrätt, punkt 6 (v)	33
9. Boende för äldre, punkt 7 (s, v, mp)	34
10. Boende för ungdomar, punkt 8 (s, v, mp)	36
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	38
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	38

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Allmännyttans villkor

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:C261 yrkandena 1, 2 och 7–9, 2007/08:C277, 2007/08:C346, 2007/08:C381 yrkandena 2–4, 2007/08:C411 yrkande 3 och 2007/08:U353 yrkande 17.

Reservation 1 (s, v, mp)

2. Miljonprogrammets bostadsområden

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 92, 2007/08:C329, 2007/08:C371 yrkande 9, 2007/08:C396 yrkande 4, 2007/08:C400 yrkande 5, 2007/08:C409, 2007/08:C411 yrkande 4 och 2007/08:C424 yrkande 5.

Reservation 2 (s)

Reservation 3 (v) – motiveringen

Reservation 4 (mp)

3. Behovet av hyreslägenheter

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:C276, 2007/08:C371 yrkande 3, 2007/08:C376, 2007/08:C396 yrkande 1, 2007/08:C400 yrkande 4 och 2007/08:C411 yrkande 1.

Reservation 5 (s, v, mp)

4. Statlig mark för bostadsbyggande

Riksdagen avslår motion 2007/08:C396 yrkande 5.

Reservation 6 (s, v)

5. Kommunal bostadsförmedling

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:C263 yrkande 5, 2007/08:C300 yrkandena 11 och 14, 2007/08:C301 yrkande 1, 2007/08:C371 yrkande 13 i denna del, 2007/08:C381 yrkande 5, 2007/08:C396 yrkande 2 och 2007/08:Ub498 yrkande 11.

Reservation 7 (s, v, mp)

6. Kommunal bostadsanvisningsrätt

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:C300 yrkande 12, 2007/08:C371 yrkande 13 i denna del och 2007/08:C381 yrkande 7.

Reservation 8 (v)

7. Boende för äldre

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:C242, 2007/08:C244, 2007/08:C275, 2007/08:C286, 2007/08:C384 och 2007/08:C404.

Reservation 9 (s, v, mp)

8. Boende för ungdomar

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:C247, 2007/08:C364, 2007/08:C400 yrkande 1, 2007/08:C405 och 2007/08:Ub498 yrkandena 10 och 12.

Reservation 10 (s, v, mp)

Stockholm den 20 maj 2008

På civilutskottets vägnar

Carina Moberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Moberg (s), Inger René (m), Ewa Thalén Finné (m), Johan Löfstrand (s), Andreas Norlén (m), Lennart Pettersson (c), Christina Oskarsson (s), Jan Ertsborn (fp), Christine Jönsson (m), Gunnar Sandberg (s), Yvonne Andersson (kd), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s), Lars Tysklind (fp), Jan Lindholm (mp), Katarina Brännström (m) och Fredrik Lundh (s).

Utskottets överväganden

Inledning

Civilutskottet behandlar i detta betänkande motioner från 2007 års allmänna motionstid som avser vissa bostadsförsörjningsfrågor. Motionerna tar upp frågor dels med anknytning till lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag respektive lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, dels med en mer allmän bostadspolitisk inriktning. Motionsförslagen finns i *bilagan*.

I samband med beredningen av detta ärende har den särskilde utredaren för Utredningen om allmännyttans villkor inför utskottet lämnat en redovisning av utredningsresultaten. I detta sammanhang har representanter för Fastighetsägarna Sverige, Hyresgästföreningen Riksförbundet, SABO samt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) framfört synpunkter i frågan.

Parallellt med detta ärende har utskottet även berett motioner från 2007 års allmänna motionstid avseende hyres- och bostadsrättsliga frågor samt vissa andra frågor om villkoren för de olika upplåtelseformerna på den svenska bostadsmarknaden. Utskottets ställningstaganden i dessa frågor redovisas i betänkandet 2007/08:CU19 Hyresrätt och bostadsrätt m.m.

Allmännyttans villkor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om de allmännyttiga bostadsföretagens villkor. Utskottet hänvisar till den nyligen avslutade Utredningen om allmännyttans villkor samt till den fortsatta beredningen av ärendet inom Regeringskansliet.

Jämför reservation 1 (s, v, mp).

Gällande rätt och bakgrund

Lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag (allbolagen) innehåller bestämmelser om vad som avses med ett allmännyttigt respektive kommunalt bostadsföretag samt vissa villkor som gäller för dessa bolag. Med ett allmännyttigt bostadsföretag avses enligt lagen ett aktiebolag, en ekonomisk förening eller en stiftelse som drivs utan vinstsyfte, som i sin verksamhet huvudsakligen förvaltar fastigheter i vilka bostadslägenheter upplåts med hyresrätt och som har godkänts som ett allmännyttigt bostadsföretag. Med kommunalt bostadsföretag avses ett allmännyttigt bostadsföretag som en kommun har det bestämmande inflytandet över. Nästan alla bostadsföretag som faller under allbolagen är kommunala bostadsföretag.

Tidigare fanns i allbolagen även ett 2 kap. enligt vilket det krävdes tillstånd för överlåtelse när en kommun eller ett företag som kommunen har det bestämmande inflytandet över överlät aktier eller andelar i ett kommunalt bostadsföretag eller i ett företag genom vilket kommunen utövar det bestämmande inflytandet över ett kommunalt bostadsföretag. Sådant tillstånd krävdes också när ett kommunalt bostadsföretag överlät fast egendom som är taxerad som hyreshusenhet eller småhusenhet och omfattar byggnad i vilken kommunen eller det kommunala bostadsföretaget upplåtit bostadslägenhet med hyresrätt för annat ändamål än fritidsändamål. Länsstyrelsen prövade frågor om tillstånd. Tillstånd skulle inte lämnas om det kunde befaras att de kommunala bostadsföretagens hyror till följd av överlåtelsen inte skulle komma att få tillräckligt genomslag vid tillämpningen av bruksvärdesreglerna i hyreslagen. Detta kapitel upphörde att gälla den 1 juli 2007 efter ett riksdagsbeslut våren 2007 (prop. 2006/07:61, CU27, rskr. 188).

Ett allmännyttigt bostadsföretag får enligt allbolagen lämna skälig utdelning på den del av aktiekapitalet m.m. som ägaren skjutit till kontant. Bestämmelserna om skälig avkastning preciseras genom förordningen (2003:348) om skälig utdelning från allmännyttiga bostadsföretag. Enligt denna förordning får utdelningen högst motsvara den genomsnittliga statslåneräntan under föregående räkenskapsår med ett tillägg av en procentenhet.

Fastighetsägarna Sverige har genom European Property Federation (EPF) gjort två anmälningar till EU-kommissionen beträffande statligt stöd till kommunala bostadsföretag. Den första, som inlämnades år 2002 och återkallades hösten 2007, innefattade bl.a. invändningar mot möjligheter till förvärv av fastigheter från kommunala bostadsföretag, kapitaltillskott till sådana företag och kreditgarantier på villkor som enligt EPF innebar statligt stöd. År 2005 gjorde Fastighetsägarna Sverige genom EPF en ny anmälan till kommissionen. I denna anmälan hävdas med hänvisning till en undersökning som Fastighetsägarna låtit utföra att de kommunala bostadsföretagen erhåller omfattande stöd genom att kommunerna i egenskap av ägare till bostadsföretagen lämnar direkta bidrag, ställer borgen utan att begära någon marknadsmässig ersättning för borgensåtagandena och avstår från att ställa marknadsmässiga avkastningskrav på det egna kapitalet. Den sistnämnda anmälan bereds för närvarande av kommissionens generaldirektorat.

Motionerna

Utskottet tar i detta avsnitt upp motioner med förslag i frågor som regleras genom lagen om allmännyttiga bostadsföretag samt vissa övriga frågor om dessa företags betydelse på den svenska bostadsmarknaden.

Matilda Ernkrans och Eva-Lena Jansson (båda s) föreslår i motion C277 att reglerna om tillståndsplikt vid försäljning av kommunalt ägda bostäder ska återinföras. Även i motion C411 av Mikael Damberg m.fl. (s) förordas en återinförd tillståndsplikt (yrkande 3). Motionärerna framhåller behovet av att allmännyttiga bostäder ska finnas kvar i attraktiva områden.

I motion U353 av Kenneth G Forslund m.fl. (s) föreslås riksdagen göra ett tillkännagivande om att EU-regler som omöjliggör verksamheten för allmännyttiga bostadsföretag inte kan accepteras (yrkande 17).

Birgitta Eriksson och Kenneth G Forslund (båda s) framhåller i motion C346 allmännyttans betydelse för den svenska bostadsmarknaden. Motionärerna föreslår att regler införs om att överskott vid förvaltning av allmännyttiga bostadsföretag ska stanna i bolaget.

I motion C261 av Egon Frid m.fl. (v) föreslås

- att alla kommuner ska ha ansvar för att bygga upp minst ett allmännyttigt bostadsföretag (yrkande 1)
- att reglerna i allbolagen om tillståndsplikten vid överlåtelser från kommunala bostadsföretag återinförs (yrkande 2)
- att regeringen låter utreda vilka regler som ska gälla i koncernförhållanden där allmännyttiga bostadsföretag ingår och återkommer till riksdagen med förslag (yrkande 7)
- att sanktioner införs mot kommuner som bryter mot allbolagens regler för skälig utdelning på insatt kontant kapital (yrkande 8)
- att regler införs om rapportering till länsstyrelsen om utdelning från allmännyttan, om revisorernas godkännande av denna utdelning samt om vidare rapportering till Boverket (yrkande 9).

Kalle Larsson m.fl. (v) föreslår i motion C381 att reglerna i allbolagen om tillståndsplikten vid överlåtelser från kommunala bostadsföretag återinförs (yrkande 2) och att alla kommuner ska ha ansvar för att bygga upp minst ett allmännyttigt bostadsföretag (yrkande 3). Vidare föreslås att riksdagen ska begära att regeringen återkommer med förslag om hur de boende i allmännyttiga bostäder kan ges ett större inflytande över de övergripande beslut som fattas i företagen (yrkande 4).

Utredningen om allmännyttans villkor

Regeringen beslutade i oktober 2005 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över de villkor och förutsättningar som gäller för allmännyttiga och kommunala bostadsföretag (dir 2005:116). I februari 2007 beslutade regeringen att återkalla en mindre del av uppdraget (dir. 2007:18), och i maj 2007 beslutade regeringen om vissa preciseringar av uppdraget (dir. 2007:73). Utredningen, som antog namnet Utredningen om allmännyttans villkor, överlämnade den 18 april 2008 sitt slutbetänkande EU, allmännyttan och hyrorna (SOU 2008:38).

Utredningen har haft i uppdrag att se över villkoren för de allmännyttiga bostadsföretagen. Nästan alla allmännyttiga bostadsföretag är kommunala bostadsföretag, men det finns också några få andra allmännyttiga bostadsföretag. Det stora flertalet kommunala bostadsföretag är kommunala bostadsaktiebolag, men det finns också ett antal kommunalt bildade bostadsstiftelser.

En viktig del av uppdraget har varit att se över om den svenska ordningen med kommunala bostadsföretag behöver ändras med hänsyn till EG-rättens statsstödsregler och konkurrensregler. Det gäller dels principerna för hur de kommunala bostadsföretagen drivs, dels att de kommunala bostadsföretagens hyror är normerande vid en rättslig prövning av hyorna i det privata hyresbostadsbeståndet. Som en del av översynen av principerna för hur de kommunala bostadsföretagen drivs har utredningen haft i uppdrag att bedöma hur en långsiktig självkostnadsprincip kan formuleras för dessa företag – men bara om en sådan princip är möjlig eller lämplig med hänsyn till EG-rätten.

På hyreslagstiftningens område har utredningen haft i uppdrag att överväga om de kommunala bostadsföretagens hyresnormerande roll bör finnas kvar. I uppdraget har ingått både att skapa förutsättningar för en väl fungerande hyresmarknad och att värna hyresgästernas reella besittningsskydd.

För de kommunala bostadsaktiebolagens del lägger utredningen fram förslag till två olika modeller som kan innebära att den svenska ordningen blir förenlig med EG-rättens statsstödsregler. I den ena modellen är de kommunala bostadsaktiebolagen affärsmässiga, vilket innebär att de ska drivas utan vad som EG-rättsligt ses som stöd. Detta betyder enligt utredningen inte bara att kommunerna inte får ge direkta bidrag till sina bostadsaktiebolag utan också att bolagen på sikt ska ge så hög vinst som möjligt med hänsyn till de risker som kommunerna väljer att ta i verksamheten. Affärsmässigheten kan dock vara långsiktig, vilket bl.a. innebär att bostadsföretagen kan ge stöd till åtgärder som syftar till att på olika sätt förbättra bostadsområdet där företaget är verksamt och därmed på sikt även stärka företaget. Det finns enligt utredningen inget tvivel om att denna modell är förenlig med EG-rätten.

I den andra modellen är de kommunala bostadsaktiebolagen självkostnadsstyrda. Det är enligt utredningen osäkert om – men inte uteslutet att – denna modell skulle godtas vid en EG-rättslig prövning. I utredningens betänkande framhålls att frågan om vilken modell som bör väljas ytterst handlar om politiska värderingar och prioriteringar och om Sverige är berett att låta en självkostnadsmodell prövas EG-rättsligt. Utredningen tar därför inte ställning i denna fråga, utan anser att den bör avgöras av regeringen och riksdagen efter en politisk och samhällelig debatt.

I hyreslagstiftningen föreslår utredningen att de kommunala bostadsföretagens hyresnormerande roll avskaffas och att hyressättningsreglerna ändras. Utredningens slutsatser på hyreslagstiftningens område berörs närmare i civilutskottets betänkande 2007/08:CU19.

Utskottets ställningstagande

De allmännyttiga bostadsföretagen, vilket i praktiken huvudsakligen är liktydigt med de kommunala bostadsföretagen, utgör en viktig del av den svenska bostadsmarknaden. Under lång tid har dessa företag svarat för en betydande del av utbudet på hyresbostadsmarknaden. För flertalet kommuner utgör företagen också ett av instrumenten i utövandet av det kommunala ansvaret för bostadsförsörjningen. Vissa kommuner saknar emellertid helt kommunala bostadsföretag och har valt andra vägar för sina insatser på det bostadspolitiska området.

För civilutskottets del framstår den kommunala beslutanderätten över de egna bostadsföretagen och kommunernas ansvar för den lokala bostadsförsörjningen som viktiga utgångspunkter när statens insatser på området diskuteras. Det var också denna uppfattning som ledde fram till riksdagens beslut om att upphäva tillståndsplikten vid överlåtelse från de kommunala bostadsföretagen, dvs. det tidigare 2 kap. lagen om allmännyttiga bostadsföretag. En omfattande kritik hade riktats mot detta tillståndssystem redan i samband med lagens införande, bl.a. av Lagrådet, och även därefter under lagens tillämpning av många kommuner och övriga berörda parter. Civilutskottet framhöll vid beredningen av förslaget om tillståndspliktens avskaffande (bet. 2006/07:CU27) betydelsen av det kommunala självbestämmandet i lokala bostadspolitiska frågor och att förslaget om avskaffande av tillståndsplikten inte innebar något ställningstagande när det gäller de kommunala bostadsföretagens roll. Däremot innebar utskottets och riksdagens beslut i frågan ett klart ställningstagande till var det avgörande inflytandet över kommunernas bostadsföretag ska utövas. Enligt utskottets uppfattning är det således varje enskild kommun som ska ha rådighet över sina bostadsföretag och deras roll på den lokala bostadsmarknaden. Det är de enskilda kommunerna som ska avgöra om och i så fall hur man vill utnyttja de möjligheter till överlåtelse som upphävandet av tillståndsplikten har öppnat för.

Med det anförda vill utskottet helt avfärda de motionsförslag som innebär att tillståndsplikten för överlåtelse från de kommunala bostadsföretagen ska återinföras, liksom de yrkanden som gäller att andra statliga styrmedel avseende dessa företag ska införas.

Vad gäller det då återstående motionsförslaget om att Sverige ska negligera de EU-regler som kan inverka menligt på de allmännyttiga bostadsföretagens verksamhet vill utskottet anföra följande.

Som omnämns i den ovan redovisade bakgrunden behandlar EU-kommissionen för närvarande en anmälan från Fastighetsägarna Sverige och EPF med innebörden att de villkor som gäller för de svenska kommunala bostadsföretagen kan strida mot EG-rättsliga regler avseende bl.a. statsstöd. Det är också denna fråga som har varit en av utgångspunkterna för de överväganden och förslag som Utredningen om allmännyttans villkor nyligen presenterat. Utredningen redovisar, som framgått ovan, två olika modeller som rör villkoren för de kommunala bostadsföretagen och där-

med de förändringar som krävs i svensk lagstiftning. Enligt utredningens bedömning ligger den ena modellen väl inom ramen för EG-rätten, medan det är osäkert om den andra skulle godtas vid en EG-rättslig prövning. Enligt den förstnämnda modellen ska de kommunala bostadsföretagen verka på marknaden med affärsmässiga förutsättningar. Den andra modellen innefattar bl.a. ett klart uttryck för att en långsiktig självkostnadsprincip ska tillämpas och kan därmed sägas ansluta närmare till de villkor som i dag gäller för kommunala bostadsföretag. Under slutskedet av utredningsarbetet har även tankar på en tredje modell för de kommunala bostadsföretagens verksamhet lanserats. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har i en skrivelse till utredningen förordat en modell som innebär att de kommunala bostadsaktiebolagen drivs så affärsmässigt som möjligt, men att syftet inte ska vara vinstmaximering. SKL har pekat på att kommunerna har ett ansvar enligt lag för bostadsförsörjningen generellt och ett särskilt ansvar för särskilda grupper. Enligt SKL:s uppfattning bör de kommunala bostadsaktiebolagen kunna utgöra ett redskap för kommunerna att utföra dessa lagstadgade uppgifter, och de uppdrag som kommunerna väljer att ge bolagen bör ses som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Även Hyresgästföreningen har väckt tankar om en tredje modell för de kommunala bostadsföretagen, dock med delvis andra villkor än vad SKL förordat.

Utredningen har, mot bakgrund av att förslagen om en tredje modell har lanserats i ett sent skede av utredningsarbetet, inte närmare analyserat om tankarna på en sådan lösning är en framkomlig väg när det gäller att finna former för de kommunala bostadsföretagens verksamhet som är förenliga med EG-rätten. I utredningens slutbetänkande berörs denna fråga endast kortfattat och en bedömning redovisas som innebär att det är väsentligen lika osäkert om de modeller som SKL och Hyresgästföreningen föreslagit är förenliga med EG-rätten som om en självkostnadsmodell är det.

Civilutskottet kan således konstatera att det i utredningsbetänkandet har redovisats två utförligt analyserade modeller för de kommunala bostadsföretagens verksamhet samt överväganden om hur de förhåller sig till EG-rätten. Detta betänkande kommer att bli föremål för en remissbehandling där ytterligare beaktansvärda omständigheter kan framkomma. Under remissbehandlingen får det vidare förutsättas att även det förslag som SKL fört fram om en tredje modell med inslag av båda utredningsmodellerna kan komma att belysas närmare.

Under det därpå följande beredningsarbetet inom Regeringskansliet försätter utskottet att regeringen med utgångspunkt i dels utredningens överväganden om att de kommunala bostadsföretagen ska drivas långsiktigt affärsmässigt, men samtidigt kunna vidta olika åtgärder som på sikt är positiva för företagen, dels SKL:s förslag om kommunernas ansvar på området kommer att analysera och överväga möjligheterna för att de allmännyttiga och kommunala bostadsföretagen till stor del ska kunna fungera som i dag. I detta sammanhang bör givetvis även synpunkter i de kommande remissyttrandena på olika möjliga lösningar beaktas. En utgångspunkt för

det vidare arbetet måste självfallet vara att regelverket samtidigt ska vara utformat i enlighet med EG-rätten och lägga grunden för en väl fungerande hyresmarknad där produktion och förvaltning av hyresrätter stimuleras både för kommunala och privata fastighetsägare.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet samtliga motionsyrkanden om allmännyttans villkor som behandlats i detta avsnitt.

Miljonprogrammets bostadsområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag bl.a. om ett statligt initierat program i syfte att finansiera en upprustning av miljonprogrammets bostadsområden. Utskottet framhåller de berörda fastighetsägarnas ansvar för det egna bostadsbeståndet.

Jämför reservationerna 2 (s), 3 (v) och 4 (mp).

Bakgrund

Miljonprogrammet kallas det politiska målet att under tioårsperioden 1965–1974 bygga en miljon lägenheter. Produktionsmålet kom att uppfyllas nästan exakt. Under tioårsperioden byggdes 1 005 578 lägenheter, varav 67 % i flerbostadshus och 33 % i småhus. När man i dag talar om miljonprogramsområden avses vanligen de områden som domineras av flerbostadshus.

Motionerna

I åtta motioner från allmänna motionstiden föreslås ett statligt ansvarstagande för upprustningen av miljonprogrammets bostadsområden.

I motion Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s) föreslås att ett långsiktigt program för upprustning av miljonprogrammets bostadsområden införs (yrkande 92). Programmet ska genomföras under åren 2010–2016 och bekostas med 5 miljarder kronor av vardera staten, kommunerna och näringslivet.

Även i motionerna C400 yrkande 5 och C424 yrkande 5 av Carina Moberg m.fl. (s) föreslås tillkännagivanden om ett program för miljonprogrammets bostadsområden. Enligt motionärerna måste staten ekonomiskt stödja renovering och upprustning av byggnader, kommunikationer och offentlig service i de aktuella områdena. Staten bör dela ansvaret med kommunerna, fastighetsägarna och näringslivet och inriktningen av programmet bör vara att skapa attraktiva boendemiljöer och bostäder.

Förslag om ett delat ansvar mellan staten, kommunerna och landstingen för upprustning av vissa förorter läggs fram i motion C411 av Mikael Damberg m.fl. (s) yrkande 4. Claes-Göran Brandin m.fl. (s) föreslår i motion C329 att ett stöd ska kunna utgå till upprustning av miljonprogramsområden med sociala problem.

I motion C396 av Siw Wittgren-Ahl m.fl. (s) föreslås ett tillkännagivande om att olika åtgärder för ett integrerat boende bör vidtas i samband med upprustning av nedgångna bostadsområden (yrkande 4). Exempelvis bör områdena kompletteras med den upplåtelseform som saknas och stöd ges till grupper med lägre inkomster vid köp av bostadsrätt.

Leif Jakobsson (s) föreslår i motion C409 att riksdagen i ett tillkännagivande framhåller behovet av ett helhetsgrepp på ombyggnaden av bostäder från 1960- och 70-talen. Motionären anser att de rent tekniska förbättringarna i huvudsak är fastighetsägarnas ansvar, medan förbättringar av energieffektivitet och tillgänglighet också är ett samhälleligt ansvar.

I motion C371 av Jan Lindholm och Karla López (båda mp) föreslås ett statligt initiativ till samordning av insatser från kommuner, bostadsföretag m.fl. för att motverka segregationen och utveckla utsatta områden. Staten bör också bidra till energibesparande åtgärder i dessa områden (yrkande 9).

Utskottets ställningstagande

I den allmänna debatten förknippas begreppet miljonprogrammet ofta med storskaliga flerbostadshusområden och stereotyp bebyggelse, inte sällan med sociala problem och ett omfattande upprustningsbehov. Det är emellertid viktigt att erinra om att närmare en fjärdedel av dagens bostadsbestånd kom till under miljonprogrammets årtionde. I detta bostadsbestånd finns ett varierat utbud av bostadstyper med olika upplåtelseformer och ägarkategorier. Huvuddelen av bostäderna har löpande underhållits och befinner sig i dag i gott skick. Delar av beståndet står däremot inför mer omfattande upprustningsåtgärder. Det kan då både handla om eftersatt underhåll och åtgärder som är föranledda av byggnadstekniska brister. Därutöver finns ett behov att förbättra bl.a. byggnadernas energieffektivitet samt i vissa fall att öka tillgängligheten i byggnaderna och bostadsområdena.

Utskottet kan konstatera att de aktuella motionerna delvis tar upp frågor som inte primärt gäller byggnadsbeståndet och den fysiska miljön. Ett antal av miljonprogrammets bostadsområden har drabbats av sociala problem som beror på bl.a. arbetslöshet och en omfattande inflyttning av människor som nyligen anlänt till Sverige. I dessa områden behöver olika stabiliserande åtgärder vidtas. Kommunerna och staten har här ett stort ansvar. De viktigaste statliga åtgärderna som kan bidra till en förbättrad situation i bostadsområden med problem ligger sannolikt inom arbetsmarknadspolitikens område. Ett flertal åtgärder har också under senare tid vidtagits i syfte att underlätta inträdet på arbetsmarknaden. Dessa frågor liksom insatser av mer social karaktär ligger emellertid utanför civilutskottets beredningsområde.

När det gäller ansvaret för underhåll och förvaltning av byggnadsbeståndet anser utskottet däremot att detta primärt måste bäras av respektive fastighetsägare. Det kan inte vara en uppgift för staten att subventionera de fastighetsägare som eftersatt underhållet eller skjutit en nödvändig upprustning på framtiden. Om fastighetsägaren inte finner det möjligt att

finansiera önskvärda eller nödvändiga förnyelseåtgärder inom ramen för sin verksamhet får andra lösningar sökas. En sådan lösning kan vara att sälja delar av sitt bostadsbestånd i syfte att frigöra medel för att återinvestera i de fastigheter som är i behov av förnyelse. Denna typ av åtgärder kan ses som ett naturligt inslag i en långsiktig fastighetsförvaltning oavsett om det är fråga om en privat eller kommunal ägare.

Civilutskottet är således inte berett att ställa sig bakom de aktuella motionsförslagen med innebörden att staten bör inrätta ett program i syfte att finansiera en upprustning av miljonprogrammets bostadsområden. Motionerna C329, C371 yrkande 9, C396 yrkande 4, C400 yrkande 5, C409, C411 yrkande 4, C424 yrkande 5 och Fi277 yrkande 92 avstyrks.

Behovet av hyreslägenheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om ett tillkännagivande till regeringen om behovet av hyreslägenheter. Utskottet framhåller att ett sådant inte skulle tjäna något reellt syfte eftersom det inte torde råda någon tvekan om att regeringen har en positiv syn på hyresrättens betydelse på den svenska bostadsmarknaden.

Jämför reservation 5 (s, v, mp).

Motionerna

Behovet av hyreslägenheter på bostadsmarknaden framhålls särskilt i sex motioner.

I motion C400 av Carina Moberg m.fl. (s) föreslås riksdagen göra ett tillkännagivande om hyresrättens betydelse för bostadsförsörjningen (yrkande 4). Brist på hyresrätter anses bl.a. bidra till minskad rörlighet på arbetsmarknaden.

Även i motion C276 av Ronny Olander och Siw Wittgren-Ahl (båda s) föreslås ett tillkännagivande om behovet av hyreslägenheter. I motion C411 av Mikael Damberg m.fl. (s) föreslås ett tillkännagivande om åtgärder för att bygga fler hyresrätter (yrkande 1).

Siw Wittgren-Ahl m.fl. (s) föreslår i motion C396 ett tillkännagivande om en bostadspolitik för integration där hyresrätten ingår som en viktig del (yrkande 1).

I motion C376 av Birgitta Eriksson m.fl. (s) framhålls den kooperativa hyresrättens fördelar och att det finns anledning att stimulera byggande av lägenheter med denna upplåtelseform.

Jan Lindholm och Karla López (båda mp) föreslår i motion C371 att staten ska ta initiativ till ett partnerskap mellan byggindustrin, byggherrar, hyresmarknadens aktörer, kommunerna och staten med syfte att undanröja hinder för byggande av fler hyreslägenheter (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet anser att ett stort utbud av hyreslägenheter är en nödvändig förutsättning för en fungerande bostadsmarknad. Hyresrätten erbjuder en hög servicegrad och medför också möjlighet till stor flexibilitet. Bostäder upplåtna med hyresrätt är en boendeform som fungerar mycket väl för många typer av hushåll i olika skeden av livet.

En hyreslägenhet är exempelvis en bra lösning för många ungdomar och studenter som inte vill binda sitt boende på längre sikt. Det gäller även för många andra hushåll, bl.a. till följd av en allt mer flexibel arbetsmarknad. Hyresboende kan också vara ett långsiktigt förstahandsval för hushåll som uppskattar att ansvaret för många av de åtgärder som är kopplade till boendet bärs av fastighetsägaren. Inte minst gäller detta många äldre.

Det råder ingen tvekan om att även regeringen har en positiv syn på hyresrättens betydelse på den svenska bostadsmarknaden. Det ansvariga statsrådet har under innevarande riksmöte vid ett flertal tillfällen givit uttryck för denna uppfattning i riksdagen i svar på frågor och interpellationer.

Vid överväganden om utbudet och behovet av hyreslägenheter är det viktigt att erinra om att denna upplåtelseform fortfarande dominerar den svenska bostadsmarknaden. Omkring 45 % av landets bostäder upplåts med hyresrätt medan andelen egnahem uppgår till 38 % och bostadsrätternas andel till 17 %. Något generellt hot mot hyresrättens ställning på bostadsmarknaden kan således knappast anses föreligga. Däremot finns fortfarande betydande brister i hyresbostadsmarknadens funktion och anpassning till efterfrågan. Detta har på vissa orter bl.a. resulterat i långa bostadsköer och svarta pengar för hyreskontrakt. Bristerna ger också utslag på bostadsbyggandets omfattning och fördelning på olika upplåtelseformer.

Civilutskottet anser att den centrala uppgiften för bostadspolitiken är att skapa förutsättningar för en väl fungerande bostadsmarknad med balans mellan olika upplåtelseformer som ger möjlighet för hushållen att själva välja den boendeform som passar dem bäst. De viktigaste åtgärderna som riksdag och regering kan vidta för att utbudet av hyresbostäder bättre ska kunna motsvara efterfrågan handlar således om att se över de regelsystem som styr hyresbostadsmarknadens funktion. Som framgått ovan pågår en sådan översyn, vilken utskottet också refererat till i betänkande 2007/08: CU19 Hyresrätt och bostadsrätt m.m., där motioner om bl.a. hyressättnings-systemet behandlas. Utskottet anser däremot inte att ett allmänt hållet tillkännagivande till regeringen om behovet av hyreslägenheter av den typ som föreslås i de aktuella motionerna skulle tjäna något reellt syfte eftersom det, som framhållits ovan, inte torde råda någon tvekan om att regeringen har en positiv syn på hyresrättens betydelse på den svenska bostadsmarknaden.

Motionerna C276, C371 yrkande 3, C376, C396, C411 yrkande 1 samt C400 yrkande 4 avstyrks.

Statlig mark för bostadsbyggande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att de statliga bostadsbolagen bör vara mer aktiva i fråga om att tillhandahålla mark för bostadsbyggande. Utskottet redovisar som sin uppfattning att förhållandena i de enskilda fallen bör vägleda de statliga bolagens agerande i frågan. Jämför reservation 6 (s, v).

Motionen

I motion C396 av Siw Wittgren-Ahl m.fl. (s) framhålls att mer statlig mark bör göras tillgänglig för nybyggnation av bostäder. Regeringen bör därför ge de statliga fastighetsbolagen i uppdrag att bli mer aktiva i denna fråga (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet behandlade föregående år ett motsvarande motionsförslag (bet. 2006/07:CU9). Utskottet erinrade då om de överväganden i frågan som skett bl.a. av en departemental arbetsgrupp och en av regeringen utsedd statlig marksamordnare med uppdrag att verka för överenskommelser om bostadsproduktion på mark som förvaltas av statliga myndigheter eller ägs av statliga bolag. Arbetsgruppen redovisade sitt uppdrag i december 2005 (dnr M2005/256/Bo). Den statliga samordnaren redovisade sitt uppdrag i en rapport i november 2006 (dnr M2006/2547/Bo). En slutsats i denna rapport var att den statligt ägda marken bör tas till vara som en naturlig resurs för bostadsbyggande och att regeringen även fortsättningsvis bör vara en aktiv ägare för att uppnå detta mål.

Civilutskottet instämde föregående år i marksamordnarens slutsats att den statligt ägda marken, när så är möjligt, bör tas till vara som en resurs för bostadsbyggandet, men ansåg inte att något särskilt tillkännagivande i denna fråga var nödvändigt.

Utskottet står fast vid uppfattningen att förhållandena i de enskilda fallen bör vägleda de statliga bolagens agerande i frågan och avstyrker motion C396 yrkande 5.

Kommunal bostadsförmedling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om kommunal bostadsförmedling. Utskottet framhåller att kommunerna själva bör få ta ställning till behovet av en särskild organisation för kommunal förmedling av hyresbostäder samt de närmare formerna för en sådan förmedlingsverksamhet.

Jämför reservation 7 (s, v, mp).

Gällande rätt

Enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska en kommun anordna bostadsförmedling om det behövs för att främja bostadsförsörjningen. Regeringen får förelägga en kommun att anordna kommunal bostadsförmedling (3 §).

En kommunal bostadsförmedling som förmedlar lägenheter i turordning efter kötid får ta ut en avgift för rätten att stå i kö (köavgift) av den hyres sökande. Kommunen får bestämma avgiften och grunderna för hur den ska tas ut (4 §).

Enligt hyreslagen får ingen begära ersättning för förmedling av bostadslägenhet för annat ändamål än fritidsändamål. Sådan ersättning får dock utgå vid yrkesmässig bostadsförmedling enligt grunder som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (12 kap. 65 a § jordabalken). De närmare villkoren för sådan ersättning regleras genom förordning (1978:313) om taxa för yrkesmässig bostadsförmedling.

Motionerna

I motion Ub498 av Mona Sahlin m.fl. (s) föreslås att det införs obligatoriska bostadsförmedlingar med tydliga och icke-diskriminerande villkor (yrkande 11).

Siw Wittgren-Ahl m.fl. (s) föreslår i motion C396 ett tillkännagivande om behovet av en rättvis bostadsförmedling som är gemensam för alla bostadsföretag (yrkande 2).

I motion C300 av Lars Ohly m.fl. (v) föreslås att lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ändras så att det blir obligatoriskt för kommunerna att anordna en kommunal eller regional bostadsförmedling (yrkande 11). Vidare föreslås att regeringen utreder och föreslår en komplettering av denna lag med en bestämmelse om rätt till egen bostad (yrkande 14). Ett förslag om att kommunerna ska ges en obligatorisk skyldighet att anordna avgiftsfria kommunala eller regionala bostadsförmedlingar läggs också fram i motion C381 av Kalle Larsson m.fl. (v) (yrkande 5).

Även i motion C263 av Egon Frid m.fl. (v) föreslås att det införs krav på obligatoriska och avgiftsfria kommunala bostadsförmedlingar, med möjlighet för kommunerna att få dispens från detta krav (yrkande 5). Samma motionärer föreslår vidare i motion C301 att regeringen ska utreda förutsättningarna och villkoren för kommunal förmedling och uthyrning av lägenheter i andra hand (yrkande 1).

Jan Lindholm och Karla López (båda mp) föreslår i motion C371 ett tillkännagivande om att förmedling av hyreslägenheter i huvudsak bör ske genom kommunala bostadsförmedlingar (yrkande 13, delvis).

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet behandlade och avstyrkte i februari 2007 motionsyrkanden med liknande inriktning som de nu aktuella och anförde då bl.a. följande (bet. 2006/07:CU9 s. 18).

Civilutskottet anser att kommunerna själva bör få ta ställning till behovet av en särskild organisation för kommunal förmedling av hyresbostäder. Det gäller även de närmare formerna för en sådan förmedlingsverksamhet. Det finns i dag exempel på väl fungerande förmedlingsverksamhet som utformats efter behoven i den enskilda kommunen och som bygger på att avtal ingåtts med fastighetsägarna i kommunen.

Utskottet står fast vid denna uppfattning och avstyrker de nu aktuella motionerna.

Kommunal bostadsanvisningsrätt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om kommunal bostadsanvisningsrätt. Utskottet avvisar tankarna på en återinförd lagstiftning med den förordade inriktningen.

Jämför reservation 8 (v).

Motionerna

I motion C300 av Lars Ohly m.fl. (v) anfördes att kommunerna måste ges lagstadgad rätt att förmedla privata hyreslägenheter. Mot denna bakgrund föreslås att en ny bostadsanvisningsrättslag införs med utgångspunkt i tidigare lagstiftning samt förslagen i promemorian Ds 2006:9 (yrkande 12). Motsvarande förslag läggs även fram i motion C381 av Kalle Larsson m.fl. (v) yrkande 7.

Jan Lindholm och Karla López (båda mp) föreslår i motion C371 att regeringen ska låta utreda ett system som innebär att fastighetsägare åläggs att lämna två tredjedelar av sina lediga lägenheter till kommunal bostadsförmedling (yrkande 13, delvis).

Utskottets ställningstagande

Även i fråga om kommunal bostadsanvisningsrätt hänvisar utskottet till sitt ställningstagande föregående år då motioner motsvarande de nu aktuella behandlades och avstyrktes (bet. 2006/07:CU9 s. 19). Utskottet anförde då att det inte är aktuellt att återinföra en lagstiftning som innebär att fastighetsägarna tvingas lämna en del av sitt bestånd för kommunal förmedling. Vidare framhöll utskottet att frivilliga överenskommelser i stället bör eftersträvas.

Utskottet har inte ändrat uppfattning i den aktuella frågan och avstyrker således motionerna C300 yrkande 12, C371 yrkande 13 i nu aktuell del och C381 yrkande 7.

Boende för äldre

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag som gäller behovet av att i bostadsfrågor ta större hänsyn till den ökande andelen äldre i befolkningen. Utskottet hänvisar bl.a. till att Äldreboendedelegationen har i uppdrag att överväga och lämna förslag i denna fråga.

Jämför reservation 9 (s, v, mp).

Motionerna

Sex motioner tar upp de särskilda behov som äldre kan ha i sitt boende.

Désirée Liljevall (s) föreslår i motion C244 att en plan för anpassning av bostäder för äldre bör redovisas av regeringen. Även i motionerna C286 av Ann-Christin Ahlberg (s) och C384 av Anders Karlsson m.fl. (s) föreslås att en översyn genomförs av det framtida behovet av anpassade bostäder för äldre och av åtgärder för att underlätta för äldre att bo kvar i sina lägenheter.

I motion C242 av Christina Oskarsson (s) föreslås att det genomförs en inventering av hissbehovet i flerfamiljshus i syfte att överväga bo-kvar-stimulanser. Också i motion C404 av Catharina Bråkenhielm m.fl. (s) föreslås att överväganden kommer till stånd om införande av en ”bo-kvar-stimulans” med inriktning på ett stöd till hissinstallationer.

Siw Wittgren-Ahl och Ronny Olander (båda s) föreslår i motion C275 att överväganden kommer till stånd om ett riktat stöd till fastighetsägarna för åtgärder som underlättar för äldre och personer med funktionshinder att bo kvar i sina lägenheter.

Utskottets ställningstagande

Under de närmaste årtiondena kommer det att ske påtagliga förändringar i befolkningens ålderssammansättning som även påverkar efterfrågan på bostadsmarknaden. En allt större andel äldre i befolkningen kommer sannolikt att medföra nya krav på bostädernas utformning, tillgänglighet och det serviceutbud som kan kopplas till boendet. Det kan också finnas behov av ett större och mer varierat utbud av bostäder med äldre personer som särskild målgrupp, utöver de äldreboenden som i dag finns att tillgå. Tankar på olika former av seniorbostäder och s.k. mellanboendeformer har under de senaste åren börjat ta form och även kommit till utförande. Även vid planering och byggande av nya bostäder och bostadsområden som inte är särskilt inriktade på boende för äldre är det viktigt att den äldre befolkningens behov och efterfrågan beaktas i högre grad än vad som kanske hittills varit fallet.

Samtidigt är det viktigt att erinra om att det årliga nytillskottet av bostäder endast på lång sikt kommer att förändra utbudet på bostadsmarknaden. Utvecklingen har under ett antal år gått mot ett ökat kvarboende i vanliga bostäder även för äldre med behov av stöd i boendet. Detta förutsätter en anpassning i det befintliga bostadsutbudet till de nya förutsättningarna. Till stor del handlar det om att förbättra bostädernas tillgänglighet och användbarhet samt att hitta nya lösningar för de äldres behov. Det kan emellertid också handla om att undanröja hinder för ett mer flexibelt utnyttjande av det befintliga bostadsbeståndet. Om olika inlåsnings effekter undanröjs kan bostadsbyten och flyttkedjor på den vanliga bostadsmarknaden leda till ett bättre utnyttjande av bostadsbeståndet samtidigt som olika generationers behov och efterfrågan tillgodoses.

Den demografiska utvecklingen gör således att hela bostadssektorn står inför en svår balansgång mellan att bygga nytt, att underlätta kvarboende genom anpassningsåtgärder och att underlätta flyttning. Detta är också bakgrunden till att regeringen i maj 2006 beslutade att tillkalla en delegation för utveckling av bostäder och boende för äldre personer – Äldreboendedelegationen (dir. 2006:63). Delegationen ska lämna förslag till åtgärder som kan påverka och stimulera utvecklingen av bostäder och boende anpassade för äldres behov både inom den ordinarie bostadsmarknaden och inom särskilda boendeformer. I december 2006 utökade regeringen genom tilläggsdirektiv (dir. 2006:137) uppdraget för Äldreboendedelegationen. Delegationen fick därigenom i uppdrag att redovisa alternativa bedömningar och förslag till hur fler äldre personer ska få tillgång till bostad i s.k. mellanboendeformer eller trygghetsboende. Vidare ska delegationen överväga om det är lämpligt att genom åtgärder riktade till den vanliga bostadsmarknaden ge äldre personer ökade möjligheter att fortsätta ta ansvar för sitt boende.

Äldreboendedelegationen överlämnade i december 2007 sitt delbetänkande Bo för att leva – seniorbostäder och trygghetsbostäder (SOU 2007:103). I delbetänkandet presenteras framför allt överväganden om olika s.k. mellanboendeformer samt om olika stöd- och stimulansåtgärder

som stat och kommun kan vidta i syfte att öka tillgången på bostäder anpassade till äldre människors behov. Det gäller bl.a. frågor med den inriktning som tas upp i de nu aktuella motionerna. Delegationen lägger emellertid inte fram några förslag utan avser att återkomma med ställningstaganden och förslag i sitt slutbetänkande som ska redovisas senast den 31 december 2008.

Civilutskottet kan således konstatera att Äldreboendedelegationen redan arbetar med att ta fram underlag för ställningstaganden i bl.a. de frågor som aktualiseras i motionerna. Något tillkännagivande från riksdagen i frågan kan därför inte nu anses vara motiverat. Motionerna C242, C244, C275, C286, C384, C404 avstyrks av detta skäl.

Boende för ungdomar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om boende för ungdomar. Utskottet hänvisar till att såväl generella som riktade åtgärder har vidtagits som förbättrar ungdomars situation på bostadsmarknaden.

Jämför reservation 10 (s, v, mp).

Motionerna

Fem motioner innehåller förslag särskilt inriktade på ungdomarnas bostads-situation.

I motion Ub498 av Mona Sahlin m.fl. (s) föreslås att det inrättas en nationell bostadsinformationsportal i syfte att underlätta ungdomars inträde på bostadsmarknaden. På en webbplats ska information ges om allt som rör boendet, dvs. uppgifter om bostadsfinansiering, bosparande, boendekalkyler, bostadsbidrag, rättigheter och skyldigheter på bostadsmarknaden, villkor på hyresmarknaden, kommunal bostadsförmedling m.m. (yrkande 10). Vidare föreslås att ungas möjligheter att bospara ses över (yrkande 12).

Carina Moberg m.fl. (s) föreslår i motion C400 att riksdagen gör ett tillkännagivande om ungdomars boende. Motionärerna framhåller att det behövs en social bostadspolitik med bl.a. kommunala bostadsföretag, ett hyressättningssystem som motverkar kraftiga hyreshöjningar, bostadsförmedlingar och ett kraftigt ökat byggande av hyresrätter (yrkande 1). Även i motion C247 av Michael Hagberg (s) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utöva en aktiv bostadspolitik för unga.

I motion C364 av Helene Petersson i Stockaryd m.fl. (s) föreslås ett tillkännagivande om bostadspolitikens innehåll och funktion i syfte att få kommunerna och staten att ta sitt ansvar för att leva upp till FN:s barnkonvention och allas rätt till en bra bostad.

Pia Nilsson m.fl. (s) föreslår i motion C405 ett tillkännagivande om behovet av en kraftfull bostadspolitik som ger bättre möjligheter för ungdomar att skaffa egen bostad. Motionärerna efterlyser bl.a. åtgärder som kan hålla ned kostnaderna i nyproduktionen av bostäder.

Utskottets ställningstagande

Förutsättningarna för ungdomar att etablera sig på bostadsmarknaden varierar starkt inom landet. Särskilt i storstadsområdena och på vissa universitets- och högskoleorter är det ofta brist på bostäder som är lämpliga för ungdomar och studenter. I andra delar av landet är tillgången på bostäder betydligt bättre.

Förhållandena på bostadsmarknaden för ungdomar och studenter är till stor del beroende av de allmänna förutsättningarna inom bostadssektorn. Omläggningen av bostadspolitikerna har syftat till att förbättra villkoren för att både bygga och förvalta bostäder liksom till att låta bostadskonsumenternas efterfrågan få större genomslag. Dessa förändringar kommer alla grupper på bostadsmarknaden till del. Väl så stor betydelse för ungdomarnas möjlighet att etablera sig på bostadsmarknaden har emellertid den allmänna ekonomiska utvecklingen och förhållandena på arbetsmarknaden. De åtgärder som under det senaste åren vidtagits för att åstadkomma en god samhällsekonomisk utveckling liksom riktade arbetsmarknadspolitiska insatser kan därför indirekt förväntas få stor betydelse när det gäller ungas situation på bostadsmarknaden.

Riksdagen har under det senaste året även beslutat om flera åtgärder som mer direkt är inriktade på att förbättra bl.a. ungdomarnas möjligheter att skaffa sin första bostad. Besluten om att inrätta ett system för hyresgaranti (prop. 2006/07:100, bet. FiU21, rskr. 222) respektive förvärvsgaranti (prop. 2007/08:1 utg.omr. 18, bet. CU1, rskr. 104) motiverades till stor del med situationen för denna grupp.

Villkoren för hyresgarantin regleras genom förordning (2007:623) om statligt bidrag för kommunala hyresgarantier. Ett statligt bidrag på 5 000 kr per garanti kan lämnas till kommuner som ställt säkerhet för att ett avtal om hyra av bostadslägenhet fullgörs. Syftet med den kommunala hyresgarantin är att ge stöd till ungdomar och andra hushåll som har svårighet att etablera sig på bostadsmarknaden.

Villkoren för förvärvsgarantin regleras genom förordning (2008:20) om statliga kreditgarantier för förvärv av bostad. Statens bostadskreditnämnd (BKN) kan ställa ut förvärvsgarantier för förstagångsköparens förvärv av bostad. Syftet är att underlätta för den som köper en bostad för första gången att få lån. Målgruppen är personer som bedöms ha långsiktig betalningsförmåga men som ändå inte godkänns av långgivaren på grund av enskilda riskindikatorer. Garantin fungerar som en försäkring för långgivaren där BKN garanterar räntebetalning upp till 100 000 kr under en garantitid på högst 10 år för lån som tas för att finansiera bostadsköpet.

I en av de aktuella motionerna framhålls betydelsen av att bl.a. ungdomar har tillgång till en bred och samlad information om förhållanden och villkor på bostadsmarknaden, och man lägger fram förslag om att inrätta en bostadsinformationsportal. Åtgärder med denna inriktning aviserades av regeringen redan i höstens budgetproposition. Boverket har därefter, i regleringsbrevet för år 2008 (M2007/5487/A), fått regeringens uppdrag att i samråd med Konsumentverket och Fastighetsmäklarnämnden genomföra en förstudie för att upprätta en informationsportal om bostadsfrågor, boenderelaterade byggfrågor och inomhusmiljö samt köp och försäljning av privatbostäder. Bostadsinformationsportalen syftar till att ge konsumenter och andra berörda lättillgänglig och tillförlitlig information och på så sätt stärka deras möjligheter att vara kunniga och aktiva på bostadsmarknaden och efterfråga en trygg och säker boendemiljö. Målet är att portalen ska vara i drift senast den 31 december 2008.

Som framgått av ovanstående redovisning har regering och riksdag sedan regeringsskiftet 2006 vidtagit flera åtgärder som kan förbättra ungdomarnas situation på bostadsmarknaden. De motioner som tagit upp frågor om ungdomars boende ger inte utskottet anledning att föreslå någon ytterligare åtgärd. Motionerna C247, C364, C400 yrkande 1, C405 samt Ub498 yrkandena 10 och 12 avstyrks således.

Reservationer

1. Allmännyttans villkor, punkt 1 (s, v, mp)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s), Jan Lindholm (mp) och Fredrik Lundh (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2007/08:C261 yrkandena 1, 2 och 7–9, 2007/08:C277, 2007/08:C346, 2007/08:C381 yrkandena 2–4, 2007/08:C411 yrkande 3 och 2007/08:U353 yrkande 17.

Ställningstagande

De allmännyttiga och kommunala bostadsföretagen har haft en helt avgörande betydelse för utvecklingen på den svenska bostadsmarknaden allt sedan 1940-talet. Under flera generationer har ett bostadsbestånd byggts upp som kan erbjuda goda och attraktiva bostäder för breda grupper, oavsett inkomst och bakgrund. De allmännyttiga bostadsföretagen är ett viktigt instrument för genomförande av en socialt inriktad bostadspolitik. Därmed utgör de också en väsentlig förutsättning för den allmänna välfärdspolitiken. Vi står emellertid nu inför en situation där den svenska modellen är ifrågasatt och allmännyttans roll på bostadsmarknaden riskerar att bli starkt begränsad.

Hoten mot allmännyttan kommer från flera håll. Sedan riksdagen på förslag av den borgerliga regeringen föregående år tog bort kravet på en tillståndsprovning av försäljningar från allmännyttans bostadsbestånd pågår i flera kommuner en omfattande utförsäljning. Ett än större hot tornar emellertid nu upp sig genom den syn som kommer till uttryck i Utredningen om allmännyttans villkor på det förmenta behovet av förändrad inriktning för allmännyttans verksamhet som en anpassning till EG:s rättssystem. Det finns mot denna bakgrund all anledning för riksdagen att i ett tillkännagivande slå fast att den svenska modellen för bostadsmarknaden med en central ställning för de allmännyttiga bostadsföretagen måste bevaras. I tillkännagivandet bör grunden för de allmännyttiga bostadsföretagens verksamhet, behovet av att hindra en omfattande utförsäljning av allmännyttan samt vilket förhållningssätt som bör gälla vid de fortsatta övervägandena om allmännyttans verksamhet och förenligheten med EG-rätten klargöras för regeringen.

När det först gäller grunden för de allmännyttiga och kommunala bostadsföretagens verksamhet bör regeringen erinras om att de utgör vår gemensamma egendom som under flera generationer byggts upp för att bidra till en fungerande bostadsmarknad i de kommuner där de är verksamma. De har visserligen en viktig uppgift i att vara ett alternativ för de ekonomiskt svaga grupperna på bostadsmarknaden, men de ska samtidigt svara för ett utbud som alla grupper kan och vill efterfråga. Den svenska modellen på bostadsmarknaden skiljer sig från många andra länder genom satsningen på generellt inriktade åtgärder och frånvaron av bostäder som endast är avsedda för ekonomiskt svaga grupper, s.k. social housing. Genom den självkostnadsprincip som präglat förvaltningen av allmännyttan har boendekostnaderna kunnat hållas ned, inte bara i allmännyttans egna bostäder utan på hela hyresmarknaden. De ordnade formerna för hyresförhandlingar mellan hyresgäster och fastighetsägare har sedan länge utgjort ett centralt inslag på den svenska bostadsmarknaden där de kommunala bostadsföretagen har en avgörande roll.

Kravet på tillstånd vid försäljning av kommunalt ägda bostäder och en analys av konsekvenserna på bruksvärdessystemet av sådana försäljningar fanns fram till för knappt ett år sedan i lagen om allmännyttiga bostadsföretag. Sedan denna tillståndsprövning togs bort har försäljningarna av kommunalt ägda bostäder och omvandlingen till bostadsrätter tagit fart i många kommuner. Det är bostäderna i de attraktivaste områdena som säljs först. För exempelvis Stockholms del dominerar försäljningarna i innerstaden och närförorterna totalt. Följden blir att hyresbostäderna försvinner från dessa områden och risken är därmed uppenbar för en ökad social, etnisk och ekonomisk segregation på bostadsmarknaden. Utöver den omfattande omvandlingen av allmännyttiga hyreslägenheter till bostadsrätter pågår i vissa kommuner även en utförsäljning av stora bostadsbestånd till privata fastighetsägare. Den totalt sett minskade andelen allmännyttiga hyresrätter leder också till att de nytillkommande på bostadsmarknaden, bl.a. ungdomar, studenter och invandrare, kommer att få ökade svårigheter att få en första bostad. Vi anser att den pågående utarmningen av hyresbostadsmarknaden måste stoppas och åtgärder vidtas för att hindra en omfattande utförsäljning av allmännyttans bostäder. För att uppnå detta syfte bör det tydliggöras att kommunernas lagstadgade ansvar för den lokala bostadsförsörjningen förutsätter att man inte gör sig av med det kanske viktigaste instrumentet för att utöva detta ansvar, dvs. de allmännyttiga bostadsföretagen. Frågan om detta krav i sista hand ska tillgodoses genom en återinförd tillståndsprövning enligt tidigare gällande regler eller hävdas i annan ordning kan emellertid behöva övervägas ytterligare.

Vad slutligen gäller den hotbild mot hela allmännyttans syfte och verksamhet som kommit till uttryck genom flera av förslagen i betänkandet EU, allmännyttan och hyrorna (SOU 2008:38) finns anledning för riksdagen att redan nu klargöra ramarna för regeringens fortsatta beredning av ärendet. En av de modeller för de kommunala bostadsföretagens verksam-

het som presenterats utgår från att företagen ska drivas utifrån rent företagsekonomiska principer med vinstmaximering, i stället för självkostnad, som ledstjärna. Förslaget innebär vidare en stark begränsning av företagens möjlighet att ta sociala hänsyn och fatta beslut i samförstånd med sina hyresgäster. Denna del av utredningen utgår från en modell för de allmännyttiga bostadsföretagen som är helt främmande för den svenska bostadspolitiska traditionen. Vi har vidare starka invändningar mot utredningens förslag om helt nya principer för hyressättningen. Detta förslag, som inte bara utgör ett hot mot allmännyttans hyresgäster utan mot hyressektorn som helhet, kommenterar vi emellertid i betänkande 2007/08: CU19 Hyresrätt och bostadsrätt m.m. som behandlas parallellt med detta ärende.

I regeringens fortsatta beredning av frågan om nödvändiga och önskvärda förändringar i allmännyttans villkor bör således en av de modeller som presenterats av utredningen helt uteslutas. I slutskedet av utredningsarbetet har det framkommit en rad uppgifter som tyder på att dagens grundläggande principer för de allmännyttiga bostadsföretagens verksamhet mycket väl kan rymmas inom de EG-rättsliga ramarna. Ett flertal experter på EG-rätten har gjort bedömningar med denna innebörd och nyligen kom ett avgörande i EG-domstolen som anses tala för denna uppfattning. Vidare har såväl Sveriges Kommuner och Landsting som Hyresgästföreningen presenterat olika former av alternativ för allmännyttans verksamhet med beaktande av EG-rättens krav. Vi anser att den fortsatta beredningen inom Regeringskansliet bör inriktas på att de allmännyttiga bostadsföretagen även i fortsättningen ska kunna drivas utan krav på vinstmaximering. Tvärtom bör ett brett ansvarstagande för den lokala bostadsförsörjningen och för hyresbostadsmarknadens funktion även i fortsättningen vara en utgångspunkt för verksamheten.

De motioner som behandlas i detta avsnitt tar, förutom de ovan behandlade frågorna om de allmännyttiga bostadsföretagens betydelse för bostadsmarknaden, behovet av en återinförd tillståndsprövning samt den EG-rättsliga ramen för bolagens verksamhet, också upp ett antal förslag om hur bolagens roll kan stärkas i olika avseenden. Vi avstår från att i detta sammanhang närmare ta ställning till dessa förslag eftersom all kraft nu måste läggas på att skapa en så bred politisk bas som möjligt i syfte att försvara allmännyttan och trygga dess fortlevnad. Det bör emellertid erinras om att det ursprungliga syftet med Utredningen om allmännyttans villkor var just att stärka de allmännyttiga bostadsföretagen och bringa klarhet i vissa frågor om förvaltningen av dessa företag.

Vad vi ovan anfört bör riksdagen som sin mening tillkännage för regeringen. Det innebär ett delvis bifall till samtliga behandlade motionsförslag.

2. Miljonprogrammets bostadsområden, punkt 2 (s)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Gunnar Sandberg (s), Ameer Sachet (s) och Fredrik Lundh (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 92, 2007/08:C329, 2007/08:C400 yrkande 5, 2007/08:C409 och 2007/08:C424 yrkande 5 och bifaller delvis motionerna 2007/08:C371 yrkande 9, 2007/08:C396 yrkande 4 och 2007/08:C411 yrkande 4.

Ställningstagande

Under åren 1965–1974 byggdes en miljon bostäder i Sverige för att snabbt komma till rätta med en omfattande bostadsbrist. Denna kraftsamling var bara möjlig att genomföra i samarbete mellan staten, kommunerna, bostadsorganisationerna och byggföretagen. Miljonprogrammet var således en medveten bostadspolitisk satsning och ett centralt inslag i den sociala bostadspolitik som bedrevs under andra hälften av 1900-talet och fram till det senaste regeringsskiftet.

Nu står delar av miljonprogrammets bostäder inför ett omfattande renoveringsbehov. Flera bostadsområden kännetecknas också av brister i den yttre fysiska miljön och olika samhällsproblem. Det kan handla om låg grad av kommersiell och offentlig service, brister i kommunikationerna, låga inkomstnivåer, svaga skolresultat, bristande kunskaper i svenska språket m.m. Det är därför viktigt att det tas ett helhetsgrepp och att ett stort antal aktörer involveras i förnyelsen av miljonprogramsområdena.

När det gäller det byggnadstekniska renoveringsbehovet handlar det om en omfattande förnyelse av olika försörjningssystem för VA, värme och el samt ofta även renovering av tak och fasader. Därutöver finns det ett starkt samhällsintresse av att kraftigt reducera energiförbrukningen i dessa bostadsområden samt att förbättra tillgängligheten till dagens krav. En satsning på olika energieffektiviserande åtgärder i miljonprogrammet kan bli ett viktigt inslag i en aktiv klimatpolitik. Förbättrad tillgänglighet och en anpassning till en äldre befolkning är nödvändigt för att inte framtidens äldreomsorg ska bli överbelastad.

Vi anser att det behöver inrättas ett långsiktigt program med tydliga mål för att förnya och utveckla miljonprogramsområdena. Det är nödvändigt att staten tar på sig en del av ansvaret för detta program. Ansvaret måste givetvis delas med fastighetsägarna, kommunerna, näringslivet och de boende. Det är också nödvändigt att åtgärder och satsningar för att modernisera bostadsområdena tar sin utgångspunkt i de boendes önskemål och prioriteringar.

Programmet för miljonprogramområdenas upprustning bör finansieras av staten tillsammans med näringsliv och kommuner. Den totala kostnaden för denna satsning kan beräknas till 15 miljarder kronor under åren 2010–2016. Av dessa bör staten, kommunerna och näringslivet (bl.a. företag inom bostads-, bygg-, energi- och transportsektorerna) stå för vardera en tredjedel.

Vi anser att riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen bör begära att arbetet med att närmare utforma ett program med den förordade inriktningen snarast inleds. Kontakter bör tas med övriga berörda parter, och ett ekonomiskt utrymme för satsningen bör avsättas i det långsiktiga budgetarbetet med sikte på att satsningen ska kunna inledas år 2010.

Det ovan anförda innebär bifall till den socialdemokratiska partimotionen Fi277 yrkande 92 samt motionerna C329, C400 yrkande 5, C409 och C424 yrkande 5. Även övriga motioner kan till stor del anses bli tillgodosedda med det anförda.

3. Miljonprogrammets bostadsområden, punkt 2 – motiveringen (v)

av Egon Frid (v).

Ställningstagande

I de aktuella motionerna från Socialdemokraterna och Miljöpartiet föreslås olika tillkännagivanden om vikten av att staten tar ett ansvar för upprustningen av miljonprogrammets bostadsområden. Jag delar givetvis denna uppfattning men anser inte att motionerna är tillräckligt konkreta och långtgående när det gäller det statliga ansvaret. Vänsterpartiet har däremot föreslagit att en statlig bostadsfond ska inrättas i syfte att bidra till finansieringen av både ny- och ombyggnad av hyresbostäder. En viktig uppgift för den statliga fonden avses bli att bidra till finansieringen av en upprustning och energiförbättring av de allmännyttiga miljonprogramslägenheterna. Motionsförslaget om en statlig bostadsfond avslogs emellertid av riksdagen redan i samband med budgetarbetet hösten 2007 (se bet. 2007/08:CU1).

Mot denna bakgrund anser jag att riksdagen i den nu aktuella frågan bör avvakta höstens kommande budgetberedning, och då ställa sig bakom de konkreta förslag om stöd till förnyelse av bl.a. miljonprogrammets bostadsområden som ånyo kommer att föras fram av Vänsterpartiet.

4. Miljonprogrammets bostadsområden, punkt 2 (mp)

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:C371 yrkande 9 och bifaller delvis motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 92, 2007/08:C329, 2007/08:C396 yrkande 4, 2007/08:C400 yrkande 5, 2007/08:C409, 2007/08:C411 yrkande 4 och 2007/08:C424 yrkande 5.

Ställningstagande

Många av miljonprogrammets bostadsområden kännetecknas av dåligt underhållna bostadshus, brister i utomhusmiljön, undermåliga kommunikationer och en samhällsservice som sällan är i nivå med behoven. I dessa områden syns också följderna av en långt gången boendesegregation tydligt. Här finns ofta ett utanförskap till följd av ekonomiska och sociala problem eller beroende på att man som nyanländ till Sverige inte släppts in på arbetsmarknaden. Detta kan i sin tur skapa otrygghet och ett bristande samhällsengagemang.

Det är också miljonprogrammets bostadsområden som nu står inför det mest omfattande upprustningsbehovet inom bostadssektorn. De förestående satsningarna riskerar att leda till mycket kraftigt höjda hyror. Jag anser inte att det är rimligt att lägga hela kostnaden för de nödvändiga insatserna på de boende i områdena. En stor del av de åtgärder som måste vidtas har ett starkt samhällsintresse och är dessutom samhällsekonomiskt lönsamma. Det gäller inte minst insatser som kan bidra till en minskad energianvändning och en förbättrad miljö.

För att framgångsrikt kunna motverka de negativa följderna av boendesegregationen och genomföra en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar upprustning av miljonprogramsområdena krävs samordnade insatser från en rad aktörer. Staten bör ta initiativ till en sådan samordning av insatser från kommuner, bostadsföretag, kommunala förvaltningar, huvudmännen för kollektivtrafiken, byggföretag, boende och frivilligorganisationer. Staten kan också bidra med ekonomiskt stöd till energibesparande åtgärder och på så sätt se till att energieffektiviteten i hela bostadssektorn ökar.

Vad jag nu anfört bör riksdagen med bifall till motion C371 yrkande 9 som sin mening tillkännage för regeringen. Det innebär att även övriga motioner med förslag om statliga insatser för miljonprogrammets bostadsområden till stor del kan anses bli tillgodosedda.

5. Behovet av hyreslägenheter, punkt 3 (s, v, mp)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s), Jan Lindholm (mp) och Fredrik Lundh (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:C276, 2007/08:C371 yrkande 3, 2007/08:C396 yrkande 1, 2007/08:C400 yrkande 4 och 2007/08:C411 yrkande 1 och avslår motion 2007/08:C376.

Ställningstagande

Samhället måste bära det övergripande ansvaret för att trygga bostadsförsörjningen samt att motverka boendesegregation och hålla nere boendekostnaderna för vanligt folk. Denna syn på samhällsansvaret för bostadssektorn avspeglades också i inledningen av det tidigare målet för bostadspolitiken. Där framhölls att alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader. När riksdagens majoritet hösten 2007 röstade igenom ett nytt politiskt mål för bostadsfrågorna framhölls i stället bostadsmarknadens efterfrågan och utbud utan att någon koppling gjordes till de boendes ekonomiska förutsättningar. Denna omformulering speglar också den marknadsinriktning som bostadspolitiken haft sedan den borgerliga regeringen tillträdde och som fått påtagliga konsekvenser på olika områden. En av de allvarligaste konsekvenserna är att hyresrätten som upplåtelseform har missgynnats i olika avseenden och att de hushåll som önskar bo med hyresrätt fått allt svårare att hävda sin sak. Under det senaste året har den förda politiken lett till att ombildningen av hyresrätter till bostadsrätter tagit fart och att nyproduktionen av hyresrätter minskat kraftigt. Därutöver ligger regeringens ambitioner att införa någon form av marknadsanpassade hyror som ett allvarligt hot över hela hyressektorn.

Vi anser att såväl hyresrätten som äganderätten och bostadsrätten har sin givna plats på den svenska bostadsmarknaden. Samtliga dessa upplåtelseformer fyller viktiga behov för ett fungerande samhälle. Hyresrätten har emellertid i förhållande till de andra upplåtelseformerna flera påtagliga fördelar. Den kräver inte stora ekonomiska insatser för de boende, och den medger en hög grad av flexibilitet. Dessutom uppskattar många boende i hyresrätt den höga servicegrad som väl fungerande bostadsföretag erbjuder. Det är bl.a. mot denna bakgrund nödvändigt att ett tillräckligt utbud av hyresbostäder finns som ett av alternativen i samtliga kommuner.

Den senaste tidens utveckling i framför allt storstadsområdena innebär att balansen på bostadsmarknaden kraftigt har rubbats. Fler bostäder kommer att bli omöjliga att efterfråga för stora grupper i samhället. På så sätt begränsas rörligheten på såväl bostadsmarknaden som arbetsmarknaden. Detta kan i sin tur leda till problem för delar av näringslivet. Det blir också svårare för ungdomar att skaffa sin första bostad. För flyktingar och andra nyanlända till Sverige begränsas möjligheterna att ta sig in på den ordinarie bostadsmarknaden. Hushåll med svag ekonomi får allt svårare att hävda sin rätt. Förutom de rent ekonomiska konsekvenserna av den pågående utvecklingen kan ombildningarna till bostadsrätter också leda till att

många hyresgäster försätts i en ny beroendeställning. De som av eget val eller ekonomisk nödvändighet kvarstår som hyresgäster i en ombildad fastighet får i praktiken sina egna grannar som hyresvärd.

Vi anser att hyresrättens ställning på den svenska bostadsmarknaden måste ses över och stärkas så att behovet av hyresbostäder kan tillgodoses. Det handlar då om åtgärder på ett flertal olika områden. Av central betydelse är givetvis att hyressättningsystemet utformas på ett rättvist och ekonomiskt acceptabelt sätt. Denna fråga återkommer vi till i våra ställningstaganden i civilutskottets betänkande 2007/08:CU19 Hyresrätt och bostadsrätt m.m. Även de allmänna ekonomiska villkoren för att bygga, äga och förvalta hyresfastigheter måste ses över och göras mer rättvisa i förhållande till övriga upplåtelseformer. Det gäller bl.a. olika skatteregler och villkoren för en ekonomisk stimulans för byggande av hyresbostäder. Vidare bör åtgärder vidtas för att hindra en omfattande utförsäljning av allmännyttans bostäder. Det är angeläget att översynen av villkoren och förutsättningarna för hyresbostäder sker i samverkan med alla berörda aktörer. Synpunkter från representanter för bl.a. hyresgäster, kommunala och privata fastighetsägare, byggindustri och byggherrar samt kommunerna om vad som krävs för att stärka hyresrätten bör således beaktas.

Det vi ovan anført om behovet av hyreslägenheter bör riksdagen med bifall till de aktuella motionerna tillkänna för regeringen som sin mening.

6. Statlig mark för bostadsbyggande, punkt 4 (s, v)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s) och Fredrik Lundh (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:C396 yrkande 5.

Ställningstagande

En helt avgörande fråga för kostnadsnivån i det nybyggda bostadsbeståndet är tillgången till och prisutvecklingen för byggbar mark. Bristen på tomtmark till rimliga kostnader har ofta drivit upp de totala byggkostnaderna och medverkat till att endast bostadsrätter har kunnat byggas i städernas mest attraktiva lägen. Vi instämmer därför i vad som anförs i motion C396 (s) om att både staten och kommunerna måste bedriva en aktivare markpolitik.

Kommunerna bör sträva efter att föra en markpolitik som ger förutsättningar för lägre hyror och avgifter i nyproducerade hyres- och bostadsrätter. Det innebär att man inte bör sträva efter vinstmaximering vid

försäljningen av sin tomtmark utan i stället använda olika möjligheter, som att upplåta marken med tomträtt, för att stödja en nyproduktion av bostäder till rimliga kostnader.

Även staten bör vara mer aktiv när det gäller att erbjuda olika statligt ägda markområden för bostadsbyggande. En utredning har tidigare genomförts inom Regeringskansliet om förutsättningarna för försäljning av den statliga marken. Vidare har en statlig marksamordnare under år 2006 gjort en genomgång av markområden som kan göras tillgängliga för bostadsbyggande. Det är angeläget att detta arbete nu fullföljs och resulterar i att staten blir en förebild när det gäller markpolitiken. Den samhällsägda marken bör vara ett instrument för att få till stånd blandade upplåtelseformer och ett billigare boende. En aktiv markpolitik kan då också bli ett incitament i integrationsarbetet.

Vi kan mot denna bakgrund endast beklaga att den nya regeringen inte tycks ha för avsikt att fortsätta det arbete med att utveckla en statlig markpolitik som inleddes under föregående mandatperiod. Tvärtom tycks inriktningen nu vara att snabbt sälja av det statliga fastighetsbeståndet till högsta möjliga pris. Den aviserade försäljningen av fastighetsbolaget Vasakronan är sannolikt bara ett första steg i denna regeringspolitik.

Riksdagen bör mot denna bakgrund i ett tillkännagivande till regeringen klart uttala att staten genom sina fastighetsbolag bör medverka till en sund utveckling på bostadsmarknaden och till att bostäder kan byggas till rimliga kostnader. Det innebär ett bifall till motion C396 yrkande 5.

7. Kommunal bostadsförmedling, punkt 5 (s, v, mp)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s), Jan Lindholm (mp) och Fredrik Lundh (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2007/08:C263 yrkande 5, 2007/08:C300 yrkandena 11 och 14, 2007/08:C301 yrkande 1, 2007/08:C371 yrkande 13 i denna del, 2007/08:C381 yrkande 5, 2007/08:C396 yrkande 2 och 2007/08:Ub498 yrkande 11.

Ställningstagande

I de aktuella motionerna framhålls den betydelse som förekomsten av kommunala bostadsförmedlingar har för att garantera att hyresbostäder kan erbjudas med full offentlig insyn och med icke-diskriminerande villkor. För ungdomar och andra grupper som ännu inte hunnit etablera sig på bostadsmarknaden har den kommunala bostadsförmedlingen kanske störst

betydelse. Förekomsten av ett öppet och offentligt kösystem som hanteras av bostadsförmedlingar är emellertid viktig för hela hyresmarknadens funktion. Det gäller givetvis särskilt på de orter där det råder brist på hyreslägenheter eller där det finns ett stort antal hyresvärdar vars utbud behöver samordnas och erbjudas de bostadssökande på lika och rättvisa villkor.

Erfarenheter har visat att det i kommuner utan en utbyggd bostadsförmedling ofta blir problem när en ökande efterfrågan på hyreslägenheter inte kan hanteras på ett rättvist sätt. I stället för en förmedling som bygger på klart redovisade regler om kötid och bostadsbehov har bostäder förmedlats genom de olika fastighetsbolagens egna köer utan insyn från allmänheten. Detta utgör givetvis en begränsning i det arbete som syftar till att alla ska kunna söka och få en bostad på rättvisa och jämlika villkor. Under de senaste åren har det också vid flera tillfällen framkommit uppgifter och redovisats undersökningar som tyder på stora brister i behandlingen av bostadssökande. Det har bl.a. handlat om fall där diskriminering av vissa kategorier bostadssökande måste misstänkas. Rent allmänt kan konstateras att utrymmet för denna typ av agerande blir betydligt mindre med en utbyggd kommunal förmedling med formaliserade och offentliga principer för verksamheten. Kravet på en kommunal bostadsförmedling måste därför kombineras med bestämmelser som inskränker hyresvärdarnas möjlighet att uppställa oskäliga krav eller villkor i samband med förmedling och uthyrning. Bostadsutskottet och riksdagen ställde sig år 2006 bakom ett motionsförslag om att regeringen bör låta genomföra en genomlysning av fastighetsägarnas förmedlingsprinciper, omfattande formella krav respektive grunder för vilka som erbjuds bostad, och hur dessa principer tillämpas (se bet. 2005/06:BoU6). Ett uppdrag har nyligen lämnats till Boverket att genomföra en sådan undersökning. Vi anser att resultaten av undersökningen bör läggas till grund för förmedlingsvillkor som hindrar fastighetsägarna att diskriminera vissa grupper av bostadssökande genom exempelvis oskäliga krav avseende inkomst, typ av anställning eller familjestorlek.

Det är uppenbart att möjligheterna att ge resurssvaga hushåll tillgång till en god bostad påtagligt underlättas om en kommunal förmedlingsverksamhet finns tillgänglig. Enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska en kommun också anordna bostadsförmedling om det behövs för att främja bostadsförsörjningen. Utvecklingen när det gäller den kommunala bostadsförmedlingen sedan lagen trädde i kraft för drygt sju år sedan kan emellertid inte sägas ha blivit den förväntade. Avsikten med lagregleringen var att kommunerna skulle anta riktlinjer för bostadsförsörjningen och i detta sammanhang också överväga behovet av förmedlingsverksamhet. Det finns visserligen flera exempel på väl fungerande förmedlingsverksamhet, men fortfarande saknas kommunal förmedling i huvuddelen av kommunerna. Endast ett tiotal kommuner har i dag en kommunal bostadsförmedling i egentlig bemärkelse. Bland de kommuner som saknar förmedling återfinns stora och medelstora städer.

Det var bl.a. bristerna i dagens förmedlingsverksamhet som gjorde att den tidigare regeringen tillsatte en interdepartemental arbetsgrupp med uppgift att föreslå åtgärder som var inriktade på att alla ska kunna söka och få bostad på rättvisa och jämlika villkor, och att ingen diskriminering ska förekomma när man söker bostad. Arbetsgruppen redovisade i april 2006 sina överväganden och förslag i promemorian Rättvisa och jämlika villkor på bostadsmarknaden (Ds 2006:9). I fråga om bostadsförmedling föreslog arbetsgruppen ändringar i bostadsförsörjningslagen med innebörden att varje kommun ska ha en kommunal bostadsservice som ska förmedla lägenheter till bostadssökande i turordning efter kötid samt lämna information i vissa anknytande frågor. Enligt förslaget ska regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kunna medge att en kommun befrias från kravet att förmedla lägenheter till en bostadssökande. Arbetsgruppen föreslog även att en lag införs med krav på fastighetsägare, som upplåter fler än 20 lägenheter med hyresrätt, att fastställa vilka principer som ska tillämpas vid förmedling av lägenheter samt att sammanställa uppgifter om kö av bostadssökande och lämna in förmedlingsprinciperna och förmedlingsuppgifterna till kommunen.

Sedan arbetsgruppen lade fram sitt förslag om kommunal bostadsservice har förhållandena på hyresmarknaden ytterligare försämrats till följd av den politik som förts sedan regeringsskiftet. Vi tar därför för närvarande inte ställning till frågan om den närmare formen för kravet på en utbyggd kommunal bostadsförmedling utan anser att den måste bli föremål för fortsatt beredning utifrån de nya förutsättningarna. Utgångspunkten för denna beredning ska emellertid vara att kommunerna bör ha bostadsförmedlingar, antingen var för sig eller i samverkan med andra kommuner beroende på kommunens storlek.

Riksdagen bör tillkänna för regeringen vad vi ovan anfört om behovet av kommunal bostadsförmedling. Det innebär delvis bifall till samtliga aktuella motioner.

8. Kommunal bostadsanvisningsrätt, punkt 6 (v)

av Egon Frid (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:C300 yrkande 12 och 2007/08:C381 yrkande 7 och avslår motion 2007/08:C371 yrkande 13 i denna del.

Ställningstagande

En bostadsförmedling kan bara fungera om det finns lediga lägenheter att förmedla. I första hand bör överenskommelser träffas med fastighetsägare om att de ska lämna lediga lägenheter till förmedling. För att inte bostadsförmedlingarna helt ska vara hänvisade till fastighetsägarnas goda vilja krävs emellertid också en lagstiftad möjlighet för kommunen att begära in och förmedla lediga lägenheter. Den till år 1993 gällande bostadsanvisningsrättslagen, som gav kommunerna rätt att anvisa bostadssökande till hyres- och bostadsrättslägenheter, var ett kraftfullt redskap för att garantera kommunmedborgarnas möjlighet att få en bostad. Erfarenheterna av brister i den kommunala bostadsförsörjningen visar att det är nödvändigt att införa en ny lagstiftning på detta område. Den tidigare gällande bostadsanvisningsrättslagen kan tjäna som utgångspunkt för detta lagstiftningsarbete.

Vidare kan viss ledning i lagstiftningsarbetet hämtas i de förslag om bostadsförmedling och bostadsanvisning som en arbetsgrupp inom Regeringskansliet våren 2006 redovisade i promemorian Rättvisa och jämlika villkor på bostadsmarknaden. Arbetsgruppens förslag i fråga om anvisningsrätten inskränker sig emellertid till ett krav på kommunala bostadsföretag att lämna minst hälften av sina lediga bostadslägenheter till den kommunala bostadsservicen för förmedling till bostadssökande. I ett fortsatt beredningsarbete bör därför ett lagförslag utarbetas som även omfattar övriga hyreslägenheter i kommunen.

Riksdagen bör således tillkännage för regeringen att bostadsanvisningsrättslagstiftningen bör återinföras. Detta innebär bifall till Vänsterpartiets partimotion C300 yrkande 12 samt motion C381 yrkande 7. Även förslaget i motion C371 yrkande 13, i nu aktuell del, blir därigenom i huvudsak tillgodosett.

9. Boende för äldre, punkt 7 (s, v, mp)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s), Jan Lindholm (mp) och Fredrik Lundh (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:C242, 2007/08:C244, 2007/08:C275, 2007/08:C286, 2007/08:C384 och 2007/08:C404.

Ställningstagande

En ökande andel äldre i befolkningen ställer stora krav på politikens alla områden. Inom bostadspolitiken måste inriktningen vara att den ökade efterfrågan på bostäder som är anpassade efter äldres behov ska kunna tillgodoseas. Det handlar då om anpassningar i såväl nyproduktionen som det befintliga bostadsbeståndet. I detta sammanhang måste tillgänglighetsfrågan ägnas särskild uppmärksamhet. Denna fråga berör givetvis inte bara den äldre delen av befolkningen utan även en stor grupp funktionshindrade. Därutöver kan i olika skeden av livet också andra grupper, som exempelvis barnfamiljer, ha stort behov av en god tillgänglighet.

I nyproduktionen bör mycket högt ställda krav på en god tillgänglighet kunna hävdas med stöd av gällande författningar. Här handlar det främst om att trygga efterlevnaden av dessa krav. Grundförutsättningen måste vara att alla nyproducerade bostäder och bostadsområden redan från början ska kunna fungera väl för äldre och funktionshindrade. Detta hindrar emellertid inte att det kan finnas skäl att även utveckla olika nya former av boenden som är särskilt anpassade för äldres behov. Äldreboendedelegationen, som tillsattes av den tidigare regeringen, har nyligen i ett delbetänkande redovisat överväganden om olika s.k. seniorbostäder och trygghetsbostäder.

Den stora utmaningen inom bostadssektorn i fråga om den ökande andelen äldre gäller emellertid de nödvändiga anpassningsåtgärderna i det redan befintliga bostadsbeståndet. Det finns i dag ca 75 000 trappuppgångar i flerbostadshus med tre våningar eller mer som saknar hiss. Avsaknaden av hiss är en av de vanligaste orsakerna till att äldre mot sin vilja ibland tvingas lämna en invand och i övrigt väl fungerande bostadsmiljö. Vi delar den uppfattning som förs fram i de aktuella motionerna och som innebär att staten måste ta på sig ett större ansvar för att nödvändiga anpassningsåtgärder kommer till stånd. I motionerna framförs bl.a. förslag om en närmare kartläggning av anpassningsbehovet och utarbetandet av en bostadsanpassningsplan. Vidare föreslås att överväganden om olika former av bo-kvar-stimulanser och hissbidrag kommer till stånd.

Vi kan konstatera att Äldreboendedelegationen i sitt delbetänkande Bo för att leva (SOU 2007:103) endast mycket kortfattat, och utan egna ställningstaganden, kommit in på de centrala frågorna om behovet av ett hissbidrag eller annan form av incitament för fastighetsägare att förbättra tillgängligheten. Mot denna bakgrund anser vi att regeringen snarast bör låta utreda dessa frågor, antingen genom ett tilläggsdirektiv till Äldreberedningen eller i särskild ordning.

Vad vi ovan anfört bör riksdagen med anledning av motionerna C242, C244, C275, C286, C384 och C404 tillkännage för regeringen som sin mening.

10. Boende för ungdomar, punkt 8 (s, v, mp)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s), Jan Lindholm (mp) och Fredrik Lundh (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:C247, 2007/08:C364, 2007/08:C400 yrkande 1, 2007/08:C405 och 2007/08:Ub498 yrkandena 10 och 12.

Ställningstagande

Den egna bostaden är en förutsättning för ungas inträde i vuxenlivet. Den är vanligen också en förutsättning för att kunna studera, etablera sig på arbetsmarknaden och skaffa barn. I ett antal motioner från allmänna motions-tiden beskrivs de svårigheter som ungdomar och studenter i dag har att både finna ett boende på kort sikt och att etablera sig mer varaktigt på bostadsmarknaden. Många unga bor kvar i föräldrahemmet betydligt längre än vad både de själva och föräldrarna anser vara önskvärt. Alternativet är ofta ett boende i andra hand, inte sällan till oskäligen andrahandshyror.

Unga vuxna tillhör utan tvivel dem som drabbats hårdast av en tilltagande bostadsbrist och den senaste tidens nedmontering av bostadspolitiken. En rad av de åtgärder som regeringen och den nuvarande majoriteten i riksdagen vidtagit slår särskilt hårt mot dem som ännu inte hunnit etablera sig på den ordinarie bostadsmarknaden. Det gäller kanske i första hand beslutet om att avveckla allt stöd till bostadsbyggandet. Inte minst avvecklingen av den investeringsstimulans som under de senaste åren kunnat utgå till byggande av mindre hyresbostäder och studentbostäder har fått långtgående effekter för den aktuella gruppen. Vidare har beslutet att avskaffa tillståndsprövningen vid försäljning av allmännyttans bostäder medfört att alltfler hyresbostäder omvandlas till bostadsrätter, som sedan säljs vidare till priser som de flesta unga inte kan betala. Även de aktuella hoten mot de allmännyttiga bostadsföretagens verksamhet och mot hela bruksvärdessystemet måste ses som särskilt allvarliga sedda ur de ungas och övriga bostadssökandes perspektiv.

För att unga människor ska kunna etablera sig i vuxenlivet krävs bostäder som de kan efterfråga. Detta förutsätter i sin tur att den sociala bostadspolitiken återupprättas med starka kommunala bostadsföretag, återinförd tillståndsplikt för kommunala bostadsföretags försäljning av fastigheter, ett hyressättningsssystem som motverkar kraftiga hyreshöjningar vid bostadsbrist, skärpta regler för att garantera bruksvärdeshyror vid andrahandsuthyrning, bostadsförmedlingar som förmedlar enligt turordning och

med låg avgift och ett kraftigt ökat byggande av såväl hyresrätter som bostadsrätter i bostadsbristorter. Vidare finns det skäl att överväga vilka insatser särskilt inriktade på att underlätta ungdomarnas etablering på bostadsmarknaden som kan bidra till att förbättra situationen. Det handlar då bl.a. om att inom ramen för en utredning om ett nytt system för bostadsfinansiering överväga vilka åtgärder som kan leda till att fler studentbostäder och andra lägenheter lämpade för unga byggs. Det kan också handla om den typ av informationsåtgärder riktade mot ungdomar som föreslås i den socialdemokratiska partimotionen eller överväganden om vad som kan göras för att stimulera ungdomar till bostadsparande.

Vi anser att riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen bör understryka behovet av såväl generella åtgärder för att förbättra utbudet av bostäder som åtgärder särskilt riktade mot ungdomar och studenter. Det innebär bifall till motionerna Ub498 yrkandena 10 och 12, C247, C364, C400 yrkande 1 och C405.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s):

92. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av insatser för bostäderna i miljöprogrammet.

2007/08:C242 av Christina Oskarsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en inventering av hissbehovet i flerfamiljshus i syfte att överväga bo-kvar-stimulanser.

2007/08:C244 av Désirée Liljevall (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om handikappanpassade äldreboende.

2007/08:C247 av Michael Hagberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ompröva sin bostadspolitik och utöva en aktiv bostadspolitik för unga.

2007/08:C261 av Egon Frid m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla kommuner ska ha ansvar för att bygga upp minst ett allmännyttigt bostadsföretag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om återförandet av tillståndsplikten vid överlåtelser av kommunala bostadsbolag i lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag.
7. Riksdagen begär att regeringen, utifrån Boverkets intentioner, låter utreda vilka regler som ska gälla i koncernförhållanden där allmännyttiga bostadsföretag ingår och återkomma till riksdagen med förslag.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa sanktioner mot kommuner som bryter mot den s.k. allbolagens gällande regler för skälig utdelning på insatt kontant kapital från allmännyttan.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skärpningar i allbolagen beträffande rapportering till länsstyrelsen om utdelning ur allmännyttan och revisorerernas godkännande av denna utdelning liksom vidare rapportering till Boverket.

2007/08:C263 av Egon Frid m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatoriska bostadsförmedlingar.

2007/08:C275 av Siw Wittgren-Ahl och Ronny Olander (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om boende för äldre personer och personer med funktionshinder.

2007/08:C276 av Ronny Olander och Siw Wittgren-Ahl (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av hyresrätter.

2007/08:C277 av Matilda Ernkrans och Eva-Lena Jansson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förhindra utförsäljningen av allmännyttan.

2007/08:C286 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka tillgängligheten till bostäder för äldre.

2007/08:C300 av Lars Ohly m.fl. (v):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatoriska bostadsförmedlingar.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en bostadsanvisningsrättslag.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar kompletteras med en bestämmelse om rätt till egen bostad.

2007/08:C301 av Egon Frid m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna och villkoren för förmedling och uthyrning av lägenheter i andra hand.

2007/08:C329 av Claes-Göran Brandin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om upprustning av miljonprogramsområden.

2007/08:C346 av Birgitta Eriksson och Kenneth G Forslund (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om allmännyttan.

2007/08:C364 av Helene Petersson i Stockaryd m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostadspolitikens innehåll och funktion.

2007/08:C371 av Jan Lindholm och Karla López (båda mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten tar initiativ till ett partnerskap mellan byggindustri och andra aktörer för byggande av fler hyreslägenheter.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett statligt initiativ till samordning av insatser från kommuner, bostadsföretag m.fl. för att motverka segregationen och utveckla utsatta områden.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunala bostadsförmedlingar.

2007/08:C376 av Birgitta Eriksson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stimulera byggande av kooperativa hyresrätter.

2007/08:C381 av Kalle Larsson m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om återförande av tillståndsplikten i lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla kommuner ska ha ansvar för att bygga upp minst ett allmännyttigt bostadsföretag.
4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på hur de boende i allmännyttiga bostäder kan ges ett större inflytande över de övergripande beslut som fattas i företagen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en obligatorisk skyldighet att anordna kommunala eller regionala bostadsförmedlingar.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om återinförandet av bostadsanvisningsrättslagen.

2007/08:C384 av Anders Karlsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av olika åtgärder för att underlätta för äldre att bo kvar i sina lägenheter.

2007/08:C396 av Siw Wittgren-Ahl m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en bostadspolitik för integration.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en rättvis bostadsförmedling.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om integrerat boende.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en effektiv markpolitik.

2007/08:C400 av Carina Moberg m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ungdomars boende.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bostäder och arbetsmarknad.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förorter i storstadsområden.

2007/08:C404 av Catharina Bråkenhielm m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga införande av en ”bo-kvar-stimulans”.

2007/08:C405 av Pia Nilsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bättre möjligheter för ungdomar att skaffa egen bostad.

2007/08:C409 av Leif Jakobsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett helhetsgrepp på ombyggnaden av bostäder från 1960- och 1970-talen.

2007/08:C411 av Mikael Damberg m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att bygga fler hyresrätter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att allmännyttiga bostäder ska finnas kvar i attraktiva områden.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om upprustning av förorterna.

2007/08:C424 av Carina Moberg m.fl. (s):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en miljardsatsning för attraktiva boendemiljöer och bostäder i miljonprogrammen.

2007/08:U353 av Kenneth G Forslund m.fl. (s):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om allmännyttiga bostadsföretag.

2007/08:Ub498 av Mona Sahlin m.fl. (s):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell bostadsinformationsportal.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk bostadsförmedling.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över ungas möjligheter att bospara.